

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE RESPINGERE

a sesizării nr. 23a/2013
privind controlul constituționalității Hotărârii Guvernului
nr. 293 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion
GOLOVATÎI și Hotărârii Guvernului nr. 294 din 16 mai 2013 cu privire la
numirea în funcție a domnului Veaceslav CEBAN

Poate fi supusă revizuirii redacționale

CHIȘINĂU

25 iulie 2013

Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Petru RAILEAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 29 mai 2013,
înregistrată la aceeași dată,
Examinând preliminar sesizarea menționată,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 25 iulie 2013 în ședință închisă,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 29 mai 2013, deputatul în Parlament dl Valeriu Munteanu, a adresat Curții Constituționale sesizarea privind controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 293 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion GOLOVATÎI și Hotărârii Guvernului nr. 294 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Veaceslav CEBAN.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autorul sesizării, pot fi rezumate după cum urmează.

La 23 aprilie 2013 prin Decretul nr. 606-VII, Președintele Republicii Moldova l-a desemnat pe domnul Iurie Leancă în calitate de Prim-ministru interimar al Guvernului în exercițiu (demisionar).

3. La 16 mai 2013 Guvernul în exercițiu (demisionar) a efectuat remanieri de cadre, domnul Ion Golovatîi fiind numit în funcția de director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă, iar domnul Veaceslav Ceban fiind numit în funcția de viceministru al afacerilor interne.

4. În opinia autorului sesizării, Hotărârile Guvernului nr. 293 din 16 mai 2013 și nr. 294 din 16 mai 2013 contravin prevederilor prevăzute în articolele 1, 2, 5, 7 și 103 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

5. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1, art.1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.”

Articolul 2 Suveranitatea și puterea de stat

„(1) Suveranitatea națională aparține poporului Republicii Moldova, care o exercită în mod direct și prin organele sale reprezentative, în formele stabilite de Constituție.

(2) Nici o persoană particulară, nici o parte din popor, nici un grup social, nici un partid politic sau o altă formațiune obștească nu poate exercita puterea de stat în nume propriu. Uzurparea puterii de stat constituie cea mai gravă crimă împotriva poporului.”

Articolul 5 Democrația și pluralismul politic

„(1) Democrația în Republica Moldova se exercită în condițiile pluralismului politic, care este incompatibil cu dictatura și cu totalitarismul.

(2) Nici o ideologie nu poate fi instituită ca ideologie oficială a statului.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 103 Încetarea mandatului

„(1) Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor pentru un nou Parlament.

(2) Guvernul, în cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, al demisiei Prim-ministrului sau în condițiile alineatului (1), îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice, până la depunerea jurământului de către membrii noului Guvern.”

6. Prevederile relevante din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern (Republicat: M.O., 2002, nr.131-133, art. 1018; Veștile, 1990, nr.8, art. 191) sunt următoarele:

Articolul 1 Rolul Guvernului

„Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului, exercită conducerea generală a administrației publice și este responsabil în fața Parlamentului.

[...]”

Articolul 7¹ Atribuțiile Guvernului în exercițiu (demisionar)

„În cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, în cazul demisiei Primului-ministru sau în cazul alegerii unui nou Parlament, Guvernul în exercițiu (demisionar) îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice până la depunerea jurământului de către membrii noului Guvern.

Principalele atribuții ale Guvernului în exercițiu (demisionar):

- 1) asigură transpunerea în viață a legilor, indiferent de domeniul reglementat de acestea;
- 2) exercită funcția de conducere generală și control asupra activității organelor centrale de specialitate;
- 3) realizează programele de dezvoltare economică și socială a țării;
- 4) asigură securitatea statului și a cetățenilor lui, îndeplinind funcții de administrare a treburilor publice;
- 5) întreprinde orice activitate de conducere și gospodărire în chestiuni ce privesc întreaga societate.

[...]”

Articolul 19 Relațiile Guvernului cu organele administrației publice locale „Guvernul:

1) promovează în viață și exercită controlul asupra respectării și executării legilor Republicii Moldova, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului de către organele administrației publice locale.

2) administrează, împreună cu organele administrației publice locale obiectivele și ramurile de importanță statală;

3) coordonează activitatea organelor administrației publice locale în vederea traducerii în viață a politicii de stat în domeniul asistenței sociale, ocrotirii sănătății, învățământului public, tineretului și sportului, culturii și protecției mediului ambiant;

4) contestă hotărârile autorităților administrației publice locale, dacă ele contravin legislației.”

Articolul 20

Conducerea ministerelor Republicii Moldova și altor organe de pe teritoriul republicii

„Guvernul:

1) conduce, coordonează și controlează activitatea ministerelor, a altor autorități administrative centrale, a inspectoratelor de stat, a comisiilor și consiliilor guvernamentale, altor autorități din subordinea sa;

2) aprobă regulamentele ministerelor, ale altor autorități administrative centrale, ale inspectoratelor de stat, comisiilor și consiliilor guvernamentale;

21) numește și demite din funcție viceministrii Republicii Moldova. Intrarea în funcție a noului ministru are ca efect încetarea activității viceministrului, cu excepția cazului în care acesta a fost reconfirmat în funcția respectivă de către Guvern la propunerea ministrului;

3) numește și demite din funcție conducătorii și adjuncții conducătorilor celorlalte organe din subordinea sa, confirmă și eliberează de exercitarea obligațiilor de membri ai colegiilor ministerelor Republicii Moldova și ai altor organe din subordinea sa.”

Articolul 22

Alte autorități administrative centrale, inspectoratele de stat, comisiile și consiliile guvernamentale

„[...]

Autoritățile administrative centrale sînt conduse de directori generali sau de directori, numiți în funcție și eliberați din funcție de Guvern.

[...]”

7. Prevederile relevante din Hotărârea Guvernului nr. 695 din 14 septembrie 2012 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Serviciului de Stat de Arhivă, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia (M.O., 2012, nr.198-204, art. 750) sunt următoarele:

„[...]”

3. Conducerea Serviciului de Stat de Arhivă este exercitată de către directorul general, asistat de 2 directori generali adjuncți. În cadrul serviciului nominalizat funcționează ca organ consultativ un colegiu constituit din 9 persoane.

[...]”

REGULAMENT

privind organizarea și funcționarea Serviciului de Stat de Arhivă

„1. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Serviciului de Stat de Arhivă (în continuare – Regulament) stabilește misiunea, funcțiile de bază, atribuțiile și drepturile Serviciului de Stat de Arhivă (în continuare – Serviciu), precum și modul de organizare a acestuia.

2. Serviciul este autoritate administrativă centrală de specialitate, subordonată Guvernului, care elaborează și promovează politica statului în domeniul arhivistic.

3. Serviciul este persoană juridică de drept public, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat a Republicii Moldova și denumirea sa în limba de stat, precum și de conturi trezoreriale.

4. Serviciul își desfășoară activitatea în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, legile și hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui Republicii Moldova, ordonanțele, hotărârile și dispozițiile Guvernului, cu alte acte normative, cu tratatele internaționale în domeniu, la care Republica Moldova este parte, precum și cu prezentul Regulament.

[...]

9. Conducerea Serviciului este exercitată de directorul general, numit și eliberat în/din funcție de Guvern.

Directorul general este asistat în activitatea sa de conducere de doi directori generali adjuncți, numiți în funcție și eliberați din funcție de Guvern, conform legislației în vigoare. Directorii generali adjuncți exercită atribuțiile delegate de directorul general.

În cazul absenței temporare a directorului general, funcțiile acestuia le exercită directorul general adjunct împuternicit.

10. Directorul general:

1) poartă răspundere pentru realizarea funcțiilor și atribuțiilor Serviciului, reprezintă Serviciul în relațiile cu terții, precum și cu persoanele fizice și juridice din țară sau din străinătate;

2) asigură executarea legilor, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor Parlamentului, ordonanțelor, hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și îndeplinirea sarcinilor ce decurg din prevederile prezentului Regulament și din alte acte normative;

3) poartă răspundere personală pentru utilizarea rațională a mijloacelor financiare ale Serviciului, pentru integritatea bunurilor materiale, autenticitatea indicilor cuprinși în evidența contabilă și în dările de seamă;

4) aprobă regulamentele subdiviziunilor interioare ale aparatului central al Serviciului, regulamentele de organizare și funcționare a instituțiilor subordonate, fișele postului pentru funcțiile publice, precum și obiectivele individuale de activitate și indicatorii de performanță a funcționarilor publici din aparatul central și din instituțiile subordonate;

5) aprobă statele de personal și schemele de încadrare ale aparatului central al Serviciului și ale instituțiilor subordonate și este abilitat cu dreptul de a efectua modificări în acestea, în limita structurii și a efectivului-limită de personal aprobate de Guvern;

6) numește în funcție funcționarii publici din aparatul central al Serviciului și din instituțiile subordonate, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu ale acestora, în condițiile legii; angajează și concediază personalul, inclusiv personalul contractual al aparatului central și al instituțiilor subordonate, în condițiile legislației în vigoare. Aplică în privința salariaților măsuri de stimulare sau de sancționare, în conformitate cu legislația în vigoare;

7) emite ordine și dispoziții ce vizează activitatea de bază a Serviciului, cu publicarea acestora în modul stabilit, și controlează executarea lor, aprobă actele normative departamentale. În anumite cazuri, emite ordine în comun cu conducătorii altor autorități publice centrale;

8) organizează examinarea petițiilor cetățenilor în vederea soluționării în termen și calitativ a problemelor abordate în ele;

9) exercită și alte împuterniciri atribuite prin lege.

11. Atribuțiile, sarcinile și responsabilitățile individuale ale directorilor generali adjuncți, conducătorilor subdiviziunilor interioare ale aparatului central al Serviciului, conducătorilor/conducătorilor de subdiviziuni din instituțiile subordonate se stabilesc prin fișa postului și pe baza regulamentelor de organizare și funcționare ale acestora.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

8. Autorul sesizării menționează că, conform art. 103 din Constituție, Guvernul își exercită mandatul până la data validării alegerilor pentru un nou Parlament. În cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament, al demisiei Prim-ministrului sau în condițiile alin. (1) al art.103, Guvernul îndeplinește numai funcțiile de administrare a treburilor publice, până la depunerea jurământului de către membrii noului Guvern.

9. Autorul sesizării a menționat că, prin Decretul nr. 606-VII din 23 aprilie 2013, de către Președintele Republicii Moldova, domnul Iurie Leancă a fost desemnat în calitate de Prim-ministru interimar al Guvernului în exercițiu (demisionar).

10. La 3 mai 2013 Parlamentul a adoptat Legea nr. 107 pentru modificarea și completarea Legii nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern. Prin această lege, art.4 alin.(10) din Legea cu privire la Guvern a fost exclus, iar prevederile acestuia au fost încorporate în articolul 7¹, care reglementează „atribuțiile Guvernului în exercițiu (demisionar)”. Prim amendamentele operate, Guvernul demisionar a fost împuternicit cu aceleași atribuții ca și un Guvern plenipotențiar.

11. Autorul sesizării susține că la 16 mai 2013, Guvernul în exercițiu (demisionar) a efectuat următoarele reanieri de cadre:

domnul Ion GOLOVATII a fost numit în funcția de director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă ;

domnul Veaceslav CEBAN a fost numit în funcția de viceministru al afacerilor interne.

12. În susținerea poziției sale autorul sesizării invocă Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 18 mai 2013, prin care au fost declarate neconstituționale unele atribuții ale Guvernului în exercițiu (demisionar).

13. Autorul sesizării consideră că, în prezenta cauză, neconstituționalitatea hotărârilor Guvernului contestate se află în conexiune cu neconstituționalitatea prevederilor articolului 7¹ din Legea cu privire la Guvern, urmând a fi aplicate aceleași raționamente ca și cele expuse în Hotărârea nr. 7 din 18 mai 2013.

B. Aprecierea Curții

14. Curtea Constituțională exercită justiția constituțională la sesizarea subiecților specificați în articolul 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 38 din Codul jurisdicției constituționale.

15. Potrivit prevederilor legale, deputatul în Parlament este subiect cu drept de sesizare a Curții Constituționale.

16. Curtea relevă că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

17. Curtea reține că, în speță, sesizarea vizează controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 293 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion GOLOVATÎI și Hotărârii Guvernului nr. 294 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Veaceslav CEBAN.

1) Hotărârea Guvernului nr. 294 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Veaceslav CEBAN

18. Supunând examinării preliminare datele referitoare la obiectul sesizării, Curtea atestă că la 16 mai 2013 Guvernul în exercițiu (demisionar) l-a numit pe domnul Veaceslav Ceban în funcția de viceministru al afacerilor interne.

19. La 31 mai 2013, prin Decretul nr.656-VII Președintele Republicii Moldova, în baza votului de încredere acordat de Parlament, a numit Guvernul.

20. La 12 iunie 2013 Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 376 prin care a fost reconfirmat în funcția de viceministru al afacerilor interne domnul Veaceslav CEBAN.

21. Astfel, Curtea reține că Hotărârea Guvernului nr. 294 din 16 mai 2013, a fost substituită prin Hotărârea Guvernului nr. 376 din 12 iunie 2013.

22. În baza celor expuse, Curtea apreciază că sesizarea, în partea controlului constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 294 din 16 mai 2013, fiind lipsită de obiect, nu este de competența Curții Constituționale și, drept urmare, nu este susceptibilă de examinare în fond.

2) Hotărârea Guvernului nr. 293 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion GOLOVATÎI

23. În ceea ce privește aplicarea articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție în raport cu Hotărârea Guvernului nr. 293 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion Golovatii, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii nr.16 din 28 mai 1998 cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova în redacția Hotărârii nr.39 din 9 iulie 2001, a menționat:

„[...] Constituția Republicii Moldova, prin art.135 alin.(1) lit.a), abilitază Curtea Constituțională cu controlul constituționalității tuturor actelor adoptate de Parlament, **fără a face distincție între actele normative și cele individuale.** [...]”

24. În context, Curtea Constituțională a statuat că actele administrative cu caracter individual, emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern în exercițiul atribuțiilor prevăzute expres de normele constituționale sau legislative, **ce țin de alegerea, numirea și destituirea din funcțiile publice a persoanelor oficiale exponente ale unui interes public deosebit**, fac obiect al controlului constituționalității la sesizarea subiecților abilitați cu acest drept.

25. În acest sens, în Hotărârea nr.10 din 16 aprilie 2010, menționată supra, Curtea Constituțională a reținut că:

„[...] Actele emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și **Guvern referitoare la persoanele oficiale exponente ale unui interes public deosebit**, alese sau numite pentru durata mandatului atribuit, pot face obiect al controlului constituționalității sub aspectul formei și procedurii de adoptare. [...]”

26. Totodată, Curtea reține că, potrivit articolului 4 lit.a) din Legea contenciosului administrativ, doar funcția de director general al Serviciului de Stat de Arhivă se regăsește în Lista prezentată în anexă, parte integrantă la Legea menționată care enumeră persoanele oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit, care sunt exceptate de la adresarea în instanța de contencios administrativ. Respectiv, doar actele de numire și demitere din funcție a acestora pot fi supuse controlului constituționalității.

27. Funcția de director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă nu se regăsește în Lista persoanelor oficială de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit.

28. De asemenea, Curtea observă că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 695 din 14 septembrie 2012 conducerea Serviciului de Stat de Arhivă este exercitată de către directorul general, asistat de 2 directori generali adjuncți.

29. Concomitent, potrivit punctului 10 din Regulament, directorul general poartă răspundere pentru realizarea funcțiilor și atribuțiilor Serviciului, reprezintă Serviciul în relațiile cu terții, precum și cu persoanele fizice și juridice din țară sau din străinătate; asigură executarea legilor, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor Parlamentului, ordonanțelor, hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și îndeplinirea sarcinilor ce decurg din prevederile prezentului Regulament și din alte acte normative; poartă răspundere personală pentru utilizarea rațională a mijloacelor financiare ale Serviciului, pentru integritatea bunurilor materiale, autenticitatea indicilor cuprinși în evidența contabilă și în dările de seamă, etc.

30. Astfel, Curtea reține că prevederile normative invocate stipulează expres doar atribuțiile, sarcinile și responsabilitățile directorului general al Serviciului de Stat de Arhivă.

31. Totodată, Curtea reține că, potrivit prevederilor Regulamentului, directorii generali adjuncți *exercită atribuțiile delegate de directorul general*. Astfel atribuțiile, sarcinile și responsabilitățile individuale ale directorilor generali adjuncți se stabilesc prin fișa postului.

32. Curtea nu poate reține invocarea de către autorul sesizării, în susținerea argumentelor de neconstituționalitate, a Hotărârii nr. 7 din 18 mai 2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern, în redacția Legilor nr.107 și nr.110 din 3 mai 2013, și a Decretelor Președintelui Republicii Moldova nr.634-VII și nr.635-VII din 16 mai 2013 și a Hotărârii Guvernului nr.295 din 16 mai 2013, pentru motivul că funcția de director general adjunct al Serviciului de Stat de Arhivă nu face parte din funcțiile persoanelor oficiale de stat, exponente ale unui interes politic sau public deosebit.

33. Din aceste considerente și având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, care se referă la demiterea sau numirea unor persoane oficiale exponente a unui interes public deosebit, Hotărârea Guvernului nr. 293 din 16 mai 2013, nu poate fi supusă controlului constituționalității.

34. Având în vedere cele menționate, respectiva sesizare nu întrunește datele admisibile pentru exercitarea controlului constituționalității și, deci, nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

În conformitate cu prevederile articolelor 24 alin.(1), 26 alin.(1), 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 6 alin.(1) și alin.(2), 39 alin.(2), 40 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se respinge* sesizarea privind controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 293 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Ion GOLOVATÎI și Hotărârii Guvernului nr. 294 din 16 mai 2013 cu privire la numirea în funcție a domnului Veaceslav CEBAN.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău,
25 iulie 2013, nr. 9
Dosarul nr. 23a/2013*